

AIDS - adventistički odgovor

Uvod

AIDS (sindrom stečenog nedostatka imuniteta) svakim danom postaje sve veća opasnost. Bojimo se za sebe i svoje porodice. Zabrinuti smo jer vidimo da još godinama nema izgleda za vakcinu ili lek. No iznad svega, želeći da budemo jaki, mi se osećamo bespomoćni suočeni s nečim što postaje pošast našeg vremena.

Kako će adventisti odgovoriti na ovu globalu krizu? Kako će reagovati naša crkvena uprava, obrazovni sistem, zdravstveni sistem i mesne crkve? Kako će reagovati pojedinac? Svojom reakcijom na epidemiju AIDS-a adventisti pokazuju na delu svoj zadatak i cilj. Moramo se upitati: "Da li naš zadatak i cilj zaista otkrivaju Božje lice i srce kako su prikazani u životu i delu Isusa Hrista?" U želji da otkrijemo Hristovu spasiteljsku ljubav, odvojimo bolest od problema vezanih za moral i pokažimo osećajni, pozitivan odnos prema osobama obolelim od AIDS-a, nudeći prihvatanje i ljubav, i postarajmo se za njihove fizičke i duhovne potrebe. Treba da se stidimo kad vidimo kako društvo prezire obolele od AIDS-a.

Nužne su nam odgovarajuće informacije o opasnosti AIDS-a i njegovom širenju. Njih moramo upotrebiti da zaštitimo sebe, a druge treba da upoznamo s prevencijom.

Šta je AIDS?

AIDS je zarazna bolest uzrokovana virusom nazvanim HIV (human immunodeficiency virus). Virus ulazi u krv i onesposobljava vitalni deo fizičkog imunog sistema. Organizam se nije u stanju odbraniti od svakovrsnih infekcija i određenih vrsta tumora.

Medicinska nauka grozničavo radi na savlađivanju AIDS-a. Neki lekovi usporavaju napad AIDS-a, a drugi su se pokazali delotvornim kod nekih infekcija kojima su izložene osobe obolele od AIDS-a, ali do danas ne postoji vakcina ni lek koji bi lečio AIDS, a nema izgleda da bi se pojavili u bliskoj budućnosti.

Koji su simptomi AIDS-a?

Ubrzo nakon prijema ovog virusa, ljudi mogu preneti bolest premda se osećaju zdravi i nemaju simptoma. Uobičajeno ispitivanje krvi na virus ostaje negativno tokom dva do šest meseci nakon prvog kontakta, a u retkim slučajevima i više od dvanaest meseci. Kad test krvi na virus postane pozitivan, ljudi obično i dalje tokom niza godina nemaju nikakvih simptoma. Za vreme inkubacije mogu i dalje prenositi virus na druge. AIDS se obično razvije tokom pet do petnaest godina nakon zaraze. Kako se čini, od 1990. godine gotovo svako zaražen HIV-om na kraju će razviti simptome i umreti od te bolesti.

Međufaza zaraze, nazvana "kompleks vezan za AIDS" (AIDS-Related Complex, ARC), ogleda se u različitim simptomima uključujući gubitak apetita, drastični gubitak na težini, groznicu, osip na koži, natečene limfne čvorove, proliv, noćno preznojavanje, umor i slabost. Obolele osobe mogu umreti od ARC-a a da nisu razvile specifične infekcije vezane za AIDS. Ljudi oboleli od

AIDS-a obično pate od ponovljenih napada bolesti, od kojih su mnogi izazvani infekcijama. One mogu biti obeležene upalom pluća, ozbiljnim infekcijama zubne šupljine, grla ili crijeva, prolivom, gubitkom težine, produženom groznicom i neobičnim vrstama raka. Virus može isto tako napasti nervni sistem i oštetiti mozak, uzrokujući gubitak pamćenja i koordinacije, veliku slabost i promjenu ličnosti.

Globalne posledice AIDS-a

AIDS je otkriven gotovo u svim zemljama sveta. Tokom 1980-tih AIDS je postao međunarodna pandemija, s tim što se broj osoba sa simptomima AIDS-a udvostručavao svakih osamnaest do dvadeset i četiri meseca. Neki nazivaju AIDS "kugom" dvadesetog veka. Procenjuje se da u 1990. godini sedam miliona ljudi nosi taj virus. Međutim, zasad dobro poznate bolesti kao što su malarija, shistosomijaza (parazitski crvi) i boginje ubijaju u svetu više ljudi od AIDS-a. No AIDS ostaje glavna pretnja za opšte zdravlje u većem delu sveta.

Svetska zdravstvena organizacija smatra da će početkom dvadeset i prvog veka u svetu ovim virusom biti zaraženo više od sto miliona ljudi. Jedan od specijalista za epidemijske bolesti, dr. B. Frank Polk sa sveučilišta John Hopkins u Sjedinjenim Američkim Državama kaže da bi neke zemlje sredinom 1990-tih mogle od AIDS-a izgubiti do četvrtine svog naroda.

Može li se AIDS lečiti?

Lekovi kao što su zidovudin (AZT) delotvorno usporavaju napredovanje AIDS-a. Mnogi drugi lekovi nalaze se u različitim fazama ispitivanja i mogu biti odobreni u bliskoj budućnosti. Dok se čeka na bolje lekove protiv HIV-a, pacijenti se leče od određenih infekcija ili vrsta raka koji se razvijaju.

Lečenje jedne osobe obolele od AIDS-a u SAD-u košta u proseku 40-60 000 USD godišnje. U mnogim delovima sveta učestalost AIDS-a preopterećuje kapacitete zdravstvenih ustanova. Troškovi lečenja AIDS-a prete da unište sistem zdravstvene zaštite čak i u najbogatijim zemljama.

Kako se ljudi mogu zaraziti i ne zaraziti od AIDS-a?

AIDS se najčešće prenosi polnim odnosom. Zaraženi muškarci i žene prenose ga na partnera bez obzira na pol. Budući da se virus AIDS-a nosi u krvi, može ga se prenijeti kad potrošači droge intravenoznim injekcijama koriste iste igle, transfuzijom zaražene krvi ili krvnih preparata te nedovoljno sterilizovanim injekcijskim iglama. Organizam se može zaraziti i instrumentima koji se koriste pri tetoviranju, bušenju ušiju, urezivanjem plemenskih ožiljaka ili probijanjem kože iz bilo kojeg razloga. Majke mogu zaraziti svoju decu tokom trudnoće i/ili pri prorođaju, te rijetko kad dojenjem.

AIDS se ne prenosi slučajno. Ne prenosi se rukovanjem, dodirom, zagrljajem ili druženjem s osobama obolelima od AIDS-a dokle god nema spolnog kontakta ili dodira s krvlju. Ne dobija se doticanjem kvaka, upotrebom telefona, jedenjem u restoranu, upotrebom javnih nužnika ili obrednim pranjem nogu i krštenjem. Premda se virus AIDS-a nalazi u vrlo maloj koncentraciji u

suzama, izlučinama iz nosa i usta, nije ga lako prenijeti kihanjem, kašljanjem i slučajnim dodirrom. Ne prenosi se putem komaraca, ujeda insekata ili kontaktom sa životinjama. Ne može se dobiti dobrovoljnim davanjem krvi.

AIDS i delovanje adventista u svetu

Zbog svoje veoma raširene službe u gotovo dve stotine zemalja, Hrišćanska adventistička crkva se susreće s problemima koje predstavlja AIDS. Adventističke vođe u svim institucijama i mesnim crkvama moraju se aktivno edukovati o prevenciji od zaraze HIV-om.

Adventistička crkva je spremna suočiti se razumno i saosećajno izazovu AIDS-a. Generalna konferencija je 1987. godine osnovala Odbor za AIDS. U njemu su stručnjaci za medicinu, javno zdravstvo, medicinsku negu, crkvenu administraciju, interese manjina, etiku, teologiju i obrazovanje. Njihove preporuke moraju prihvatiti izvršni i upravni odbori Crkve, ukoliko želimo da Crkva ima uravnotežen, razuman i pravovremen pristup AIDS-u.

AIDS i pastoralna služba

AIDS zahteva uključivanje službe adventističkih pastora i propovednika u bolnicama. Oni u svojim crkvama, društvenim zajednicama i bolnicama već imaju ljude zaražene HIV-om. Taj će broj rasti. Oni se ne trebaju bojati slučajnih fizičkih dodira kao što su rukovanje ili krštavanje. Pastori i dalje treba da posećuju bolesne u njihovim domovima ili u bolnici. Zaraza HIV-om ne treba promijeniti načine posećivanja niti na bilo koji način ograničiti službu.

Kriza uzrokovana AIDS-om omogućuje pastorima i propovednicima u bolnicama da javno govore o AIDS-u, polnosti, svetosti i lepoti braka, međusobnim odnosima i zdravstvenim načelima koja predstavljaju zaštitu od zaraze AIDS-om. U zastupanju i edukovanju u pogledu ponašanja koje sprečava prenos HIV-a, pastori i propovednici pokazuju svojom službom Božju ljubav i saučešće.

AIDS i pastoralna nega

Strah od AIDS-a može dovesti u pitanje naše saučešće i svedočenje. Oni koji su proglašeni pozitivnima na HIV i koji se mogu razboleti od ove bolesti, treba da u mesnoj crkvi nađu prihvatanje i zajedništvo. Treba se ugodno osećati na bogoslužjenjima i dobrodošli u sudelovanju u svim crkvenim aktivnostima: krštenju, obredu pranja nogu i Gospodnjoj večeri. Mesna crkva može naći mnoge načine da služi obolelima od AIDS-a. Vernici se mogu udružiti i osnovati grupu za podršku, a i lično se uključiti u zadovoljavanju potreba osoba i porodice zahvaćenih AIDS-om.

AIDS i adventističke škole

Decu zaraženu HIV-om treba prihvatiti u adventističke škole kao što je Bog nas prihvatio u želji da uspostavi zajednicu s nama. AIDS predisponira za druge zarazne bolesti kao što je tuberkuloza. Ako je dete obolelo od tuberkuloze, treba preduzeti potrebne mere predostrožnosti

i zaštititi poverljivost učenika pozitivnih na HIV. Roditelje i nastavnike treba podučiti o naravi AIDS-a i koraka koji će sprečiti njegovo širenje. Smernice za obrazovne ustanove i preporučeni nastavni program za obrazovanje u pogledu AIDS-a dostupni su preko Odeljenja za školstvo pri Generalnoj konferenciji.

AIDS i adventističke zdravstvene ustanove

Adventističke bolnice i klinike trebaju osigurati sredinu u kojoj će pacijentima obolelim od AIDS-a biti pružena osećajna, kvalitetna nega. Istovremeno treba primeniti postupke i propise za zaštitu osoblja kako bi se na najmanju moguću meru svela mogućnost slučajnog izlaganja virusu AIDS-a. Sve igle, špricevi i hirurški instrumenti se moraju odgovarajuće sterilizovati. Treba testirati krv i preparati od krvi kako bi bili što sigurniji. Smjernice za prevenciju od AIDS-a u zdravstvenim ustanovama dostupne su preko Odeljenja za zdravstvo i trezvenost pri Generalnoj konferenciji.

AIDS i međunarodni radnici

Radnici kojima su dodeljena polja izvan domovine posebno se obučavaju za zdravstvene probleme u zemljama u kojima će služiti. Oni su obučavani i o AIDS-u. Crkva preporučuje da putnici izbegavaju primanje injekcija gde su dostupni lekovi za oralnu upotrebu. Savetuje im se da ponesu sterilne igle za jednokratnu upotrebu i špriceve za ličnu upotrebu ako su injekcije potrebne; savetuje im se da izbegavaju transfuziju neproverene krvi ili krvnih derivata.

Završna reč o AIDS-u

Vernici i zaposleni u Adventističkoj crkvi obavezni su kao hrišćani reagovati na ljude obolele od AIDS-a i s njima postupati kao što je naš Spasitelj Isus postupao s bolesnima i prezrenima. Tragično je što svet na obolele od AIDS-a reaguje kao što je nekad reagovao na gubavce, kao grešne nosioce smrti, koje treba izbegavati i izolovati ih. No Bog nam je u Isusu dao svoj odgovor. Znao bi skrenuti s puta, često hodajući danima, samo da dotakne i izleči osobu obolelu od gube. Uvek je nudio ljubav, prihvatanje i oprostenje onima koji su bili izloženi verskoj oholosti i drugim gresima onog vremena. Svojom spasiteljskom ljubavlju nudio je život i slobodu od tereta greha. Hrišćanska adventistička crkva nastoji se uključiti u Hristovu službu. Kad se radi o ljudima, pa i obolelima od AIDS-a, ona mora odgovoriti s ljubavlju i prihvatanjem.

Kako sprečiti AIDS

1. Ograničiti polne odnose na monogamni brak s osobom za koju znamo da nije zaražena AIDS-om. Ukoliko je jedna strana zaražena, a polni se odnosi nastavljaju, preporučujemo prezervative.
2. Kod davanja injekcija upotrebiti samo sterilizovane igle i špriceve.
3. Testirati krv pre transfuzije.

4. Sterilizovati oštre instrumente korištene za stvaranje ožiljaka, tetoviranje i obrezanje.
5. Konsultujte svog lekara u ranim fazama trudnoće.
6. Obučiti druge o tome kako sprečiti AIDS.
7. Odlučiti da ćete izbegavati rizično ponašanje kao što je promiskuitet i upotreba nesteriliziranih igala.

Ovaj studijski dokument objavio je Odbor za AIDS pri Generalnog konferenciji Hrišćanske adventističke crkve, a izdalo ga je Odeljenje za zdravstvo i trezvenost na zasedanju Generalne konferencije 1990. godine u Indianapolisu, u saveznoj državi Indiana u SAD-u.